

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

DECIZIE

17 noiembrie 2020

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit în următoarea componență:

Președinte – Diaconu Iurie,

Judecători – Guzun Ion, Catan Liliana, Burduh Victor și Craiu Nicolae,

judecând în ședință, fără citarea părților, recursul în anulare declarat de către Adjunctul Procurorului General, Roșioru Mircea, prin care solicită casarea sentinței Tribunalului militar al Diviziei de Țintași nr. 25 din 27 aprilie 1944, în privința lui

Burdilo Avxentii Xxxxx, a.n. xxxx, originar și domiciliat la data condamnării în s. Xxxxx, r-nul Xxxxx, Xxxx;

Dzeangan Mitrofan Xxxxx, a.n. xxxx, originar și domiciliat la data condamnării în s. Xxxxx, r-nul Xxxx, Xxxx;

Dzeangan Fiodor Xxxxx, a.n. xxxx, originar și domiciliat la data condamnării în s. Xxxxx, r-nul Xxxxx, Xxxxx.

Asupra recursului în anulare, în baza actelor din dosar, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție

CONSTATĂ:

1. Prin sentința Tribunalului militar al Diviziei de Țintași nr. 25 din 27 aprilie 1944, Burdilo Avxentii a fost condamnat în baza pct. 2 al Decretului Prezidiului Sovietului Suprem al URSS la 20 de ani de munci grele, cu confiscarea averii.

Dzeagan Mitrofan și Dzeagan Fiodor, au fost condamnați în baza pct. 2 al Decretului Prezidiului Sovietului Suprem al URSS la 15 de ani de munci grele, cu confiscarea averii.

2. Instanța de fond a constatat că, Burdilo Avxentii a fost condamnat pentru faptul că, activând în calitate de director al colhozului din sat. Țîbuliovcă, în perioada anilor 1941- aprilie 1944, a colaborat activ cu ocupații români, îndeplinind indicațiile ultimilor,

maltratând locuitorii satului.

În cadrul ședinței de judecată Burdilo Avxentii, vina a recunoscut și a declarat că, în luna octombrie al anului 1941, după ce sat. Țîbuliovca a fost ocupat de naziști, el s-a întors din or. Chirovograd unde a fost deportat de forțele sovietice. La început a fost numit ajutor al directorului de colhoz, apoi a devenit director. În funcția pe care a deținut-o îndeplinea toate indicațiile primite de la ocupanți, a aplicat violență față de sătenii care nu doreau să muncească.

Dzeangan Mitrofan și Dzeangan Fiodor au fost condamnați pentru faptul că, ocupând funcția de polițiști, activ au susținut ocupanții români, au participat la reținerea activiștilor sovietici.

În cadrul ședinței de judecată condamnatul Dzeangan Mitrofan, vina a recunoscut și a declarat că, începând cu luna februarie al anului 1942, a executat toate indicațiile primite de la ocupanții români, asigura prezența la jandarmierie a sătenilor care refuzau să muncească.

Declarații analogice a dat și condamnatul Dzeangan Fiodor.

3. Adjunctul Procurorului General, Roșioru Mircea, a declarat recurs în anulare, în care, invocând prevederile art. 452 alin. (1), 453 alin. (1) Cod de procedură penală, solicită casarea sentinței Tribunalului militar al Diviziei de Țintași nr. 25 din 27 aprilie 1944, cu încetarea procesului penal în privința lui Burdilo A., Dzeagan M. și Dzeagan F. în baza pct. 2 al Decretului Prezidiului Sovietului Suprem al URSS și reabilitarea acestora în temeiul art. 3 din Legea Republicii Moldova din 08 decembrie 1992 privind reabilitarea victimelor represiunilor politice, inclusiv cele care au fost condamnate pentru eschivare din motive religioase de la înrolare în rândurile armatei roșii.

În motivarea recursului invocă următoarele aspecte:

- de către instanța de judecată a fost încălcat un drept fundamental al condamnaților Burdilo Avxentii, Dzeangan Mitrofan și Dzeangan Fiodor și anume cel la apărare, dat fiind faptul că cauza a fost examinată în lipsa unui apărător, iar participarea acestuia era obligatorie;

- sentința de condamnare emisă în privința lui Burdilo Avxentii, Dzeangan Mitrofan și Dzeangan Fiodor este o încălcare flagrantă a drepturilor și libertăților fundamentale stipulate în Convenție și anume încălcarea dreptului la un proces echitabil, ceea ce conform art. 6 pct. 44) din Codul de procedură penală reprezintă un viciu fundamental admis în cadrul examinării precedente a cazului, ce în mod direct afectează decizia adoptată.

În atare circumstanțe, sentința Tribunalului militar al Diviziei de Țintași nr. 25 din 27 aprilie 1944, urmează a fi casată, iar în temeiul art. 391 pct. 6) Cod de procedură penală, procesul penal în privința condamnaților Burdilo Avxentii, Dzeangan Mitrofan

și Dzeangan Fiodor urmează a fi încetat, în legătură cu prezența circumstanțelor ce exclud tragerea la răspundere penală a acestora.

4. Judecând recursul în anulare declarat, în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție concluzionează că, recursul declarat urmează a fi declarat inadmisibil din următoarele considerente.

Conform art. 5² și 5³ din Legea privind reabilitarea victimelor represiunilor politice din 08 decembrie 1992, ca rezultat al studierii dosarelor, asupra cărora au fost luate hotărâri ale organelor judiciare, Procuratura Generală face recurs în anularea lor, care se examinează de către Curtea Supremă de Justiție în modul stabilit de Codul de procedură penală pentru examinarea recursurilor în anulare.

Potrivit art. 430 pct. 4) și art. 455 alin. (2) pct. 7) Cod de procedură penală, cererea de recurs în anulare trebuie să cuprindă motivele recursului și argumentarea ilegalității hotărârii atacate.

În această consecutivitate se reține că, conform art. 3. al Legii privind reabilitarea victimelor represiunilor politice din 08 decembrie 1992: *„Sunt declarate nevinovate și urmează a fi reabilitate în fața societății și reintegrate în drepturi, indiferent de locul de trai în prezent, toate persoanele care, în perioada dintre 7 noiembrie 1917 și 23 iunie 1990 au fost suspuse represiunilor politice pe teritoriul actualei Republici Moldova, precum și cetățenii Republicii Moldova, supuși represiunilor politice pe teritoriul altui stat:*

a) supuse represiunilor în baza deciziilor organelor de stat judiciare sau extrajudiciare (VCK, GPU – OGPU, NKVD, MGB, KGB, procuraturile și colegiile lor, "dvoiki", "troiki", "consfătuiri speciale", alte organe de stat cu funcții analoage) pentru "activitate contrarevoluționară", "trădare de patrie", "răspândirea unor scorniri calomnioase ce discreditează orânduirea sovietică de stat și obștească", pentru alte "crime de stat", pentru "încălcarea legilor și regulilor cu privire la separarea bisericii de stat și a școlii de biserică", "atentarea sub formă de îndeplinire a ritualurilor religioase la persoana și la drepturile cetățenilor";

b) condamnate pentru neachitarea impozitelor sau neîndeplinirea planului de predare a pâinii la stat în temeiul art.58, 58-1, 58-2 din Codul penal al R.S.S. Ucrainene (redacția anului 1927);

c) internate în baza deciziilor organelor de stat judiciare sau extrajudiciare în instituții de psihiatrie la tratament forțat, din motive politice, naționale, religioase sau sociale;

d) expropriate, deportate sau expulzate din R.A.S.S. Moldovenească și R.S.S. Moldovenească în baza deciziilor organelor administrative sub pretextul luptei cu culacii, cu adversarii colectivizării sau așa-numiții bandiți și cu familiile lor, precum și motive de acuzare de colaborare cu "regimul burghezo-moșieresc de ocupație";

e) supuse la muncă forțată în condiții de limitare a libertății, inclusiv în coloanele de muncă ale NKVD-ului și în batalioanele disciplinare;

f) internate în lagărele de concentrare sau de filtrare, condamnate la privațiune de libertate, exilate sau trimise la muncă silnică în condiții de limitare a libertății, pentru participare prin mobilizare la cel de-al doilea război mondial;

g) condamnate sau executate pentru eschivare, din motive politice sau religioase, de la înrolare în rândurile armatei roșii;

h) concediate din serviciu sau exmatriculate din instituții de învățământ din motive politice, naționale, religioase sau sociale;

i) condamnate pentru participarea la manifestațiile publice pentru obținerea suveranității și independenței Republicii Moldova sau în privința cărora, pentru aceleași acțiuni, au fost intentate dosare penale și apoi clasate fără temei de reabilitare, dacă aceste persoane nu au comis infracțiuni de drept comun”.

Prin urmare, Colegiul penal remarcă că, sunt declarate nevinovate și urmează a fi reabilitate doar persoanele care, în perioada dintre 7 noiembrie 1917 și 23 iunie 1990, au fost supuse represiunilor politice pe temeiurile de fapt și de drept exhaustiv prescrise la lit. a) – g) din articolul enunțat supra.

Însă, în recursul în anulare de pe rol lipsește cu desăvârșire invocarea unor asemenea temeiuri, cât și argumentarea ilegalității hotărârii atacate în aspectul vizat (*pct. 3. din decizie*).

Mai mult, persoanele condamnate doar în baza Decretului Prezidiumului Sovietului Suprem al URSS din 19.04.1943, pct. 2., care prevedea că: *„complicii din rândul populației locale, care au contribuit la săvârșirea, de către răufăcători, a represaliilor și violențelor asupra populației civile și ostașilor armatei roșii aflați în prizonierat, se pedepsesc cu munci silnice de la 15 la 20 de ani”*, cât și cazurile de încălcare a drepturilor și libertăților fundamentale stipulate în *Convenție*, și anume încălcarea dreptului la un proces echitabil, nu cad de drept sub incidența Legii nominalizate.

Pe lângă aceasta, în recursul în anulare de pe rol lipsește și estimarea circumstanțelor în fapt și în drept, constatate și descrise ca fiind dovedite în descriptivul sentinței atacate, și puse în sarcina condamnaților Burdilo Avxentii, Dzeangan Mitrofan și Dzeangan Fiodor., în coroborare cu prevederile art. 4 al Legii privind reabilitarea victimelor represiunilor politice din 08 decembrie 1992, conform căror: *„Nu pot fi reabilitate persoanele care au fost condamnate legitim pentru săvârșirea crimelor de genocid, contra păcii, umanității sau pentru săvârșirea infracțiunilor de drept comun, sau care au participat nemijlocit la represiuni politice, chiar dacă ele înseși au fost ulterior supuse represiunilor”*.

Rezultă, că recursul în anulare nu întrunește condițiile de conținut prevăzute în

articolele specificate, iar instanța de recurs nu este competentă să completeze din oficiu recursul în anulare al procurorului cu circumstanțe în fapt și în drept, care l-ar justifica, și să se expună, apoi, asupra unor temeuri neargumentate legal de recurent.

Or, conform prevederilor art. 24 alin. (2) Cod de procedură penală, instanța judecătorească nu este organ de urmărire penală, nu se manifestă în favoarea acuzării sau a apărării și nu exprimă alte interese decât interesele legii.

Conform art. 432 alin. (2) pct. 1) Cod de procedură penală, instanța de recurs decide inadmisibilitatea recursului înaintat în cazul în care se constată că acesta nu îndeplinește cerințele de formă și conținut.

Astfel, odată ce recursul de pe rol nu îndeplinește cerințele de conținut, el urmează a fi declarat inadmisibil.

5. În temeiul art. 457, 435 alin. (1) pct. 1) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

D E C I D E:

Respinge, ca inadmisibil recursul în anulare declarat de către Procurorul General Adjunct Roșioru Mircea, împotriva sentinței Tribunalului militar al Diviziei de Țintași nr. 25 din 27 aprilie 1944, în privința condamnaților **Burdilo Avxentii Xxxxx, Dzeangan Mitrofan Xxxxx și Dzeangan Fiodor Xxxxx**, cu menținerea hotărârii atacate.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral la **24 noiembrie 2020**.

Președinte

Diaconu Iurie

Judecători

Guzun Ion

Catan Liliana

Burduh Victor

Craiu Nicolae